

אפיקובן לליל הסדר

רעיון להפעלת הילדים וליישום "והגדת לבנך"

- עמרים אלבה, מחנך כתי' א' ורב בית החינוך שיל"ת בפדואל -

חז"ל הורו לנו לחלק קליות ואגוזים ולעורר את הקטנים שלא יירדמו ע"י שינויים שעושים ופעולות מעוררות סקרנות נוספות. במשפחתי נוהגים להוסיף על כך ולקנות מראש פרסים, אותם אנו מחלקים לילדים לפי מספר הנקודות שהם צוברים במהלך הערב. ניתן לחלק נקודות לילד ששואל מעצמו שאלות, למי ששואל את מה נשתנה, למי שמתנהג יפה, וגם למי שעונה על שאלות. להלן שאלות שמהן נהגנו להכין כרטיסי שאלות ולחלקן בליל הסדר ואולי גם אתם תוכלו להיעזר בהן. תפקיד השאלות לעשות סדר בליל הסדר וליטוע בלב הילדים את השגחת ה' ואהבתו לעמו ואת הרצון להודות לה' ולשמוח בליל הסדר.

שאלות ו(תשובות)

שאלות ל"זתעל שועתם מן העבודה"

שאלות לתחילת ליל הסדר - לפני הקידוש

10. מה עשו ישראל בשעה הקשה שהמצרים העבידו אותנו עבודת פרך?

[זעקו אל ה': אנו רוצים לעבוד את ה', מה אנו עושים כאן? מתי נצא? היו שלבים כל כך קשים שכמעט התייאשו אך תמיד היו כאלה שחיזקו אותנו, כמו מרים שחיזקה את אביה שימשיך ללדת ילדים]

1. מהן המצוות מן התורה המיוחדות ללילה זה? [והגדת לבנך, מצה]

2. מהן המצוות מן התורה שינהגו בלילה זה בקרוב, עם בניית המקדש? [פסח וחגיגה, מרור]

3. האם מצות מרור היא מן התורה או מדברי חכמים? [כיום מדרבנן, בזמן המקדש - מהתורה כי המצוה היא לאכול את הפסח עם המרור]

4. איזו מצוה נוהגת בלילה זה ונוהגת בכל שבת וחג? רמז: אנו הולכים לעשות אותה ממש כרגע. [קידוש]

שאלות להמשך הסדר (עשרת המכות וכו')

11. מה הבטיח ה' בברית בין הבתרים וקיים בעשר המכות? [כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם 400 שנה וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנוכי]

12. איזה תכונות טובות של עם ישראל מתחילות להתעורר מחדש בזמן עשרת המכות? [ילד במצרים: "אבא, תראה כמה שה' אוהב אותנו, למצרים יש דם ולנו יש מים. בני ישראל רואים את אהבת ה' ומתמלאים באמונה בה' שיושיעם, הם כבר מפסיקים לעבוד ויכולים ללמוד תורה ולעשות חסדים]

5. מדוע אנו מסבים כאשר שותים את 4 הכוסות של היין? [כדרך בני מלכים כי היום הוא יום ההולדת של העם שלנו ואנו חוגגים את חרותנו כבני חורין]

13. בזמן המכות גם הגויים למדו להאמין בה'. הוכח זאת. [החרטומים בכינים: אצבע אלוקים היא. פרעה בברד: ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים]

6. מהי השאלה הנוספת שנשאל בע"ה בקרוב (כשיבנה המקדש)? [שבכל הלילות אוכלים בשר צלי שלוק או מבושל, הלילה הזה כולו צלי]

14. 4 כוסות היין הן כנגד 4 לשונות גאולה. מהן לשונות הגאולה? [והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי]

15. לשון הגאולה הרביעית: "ולקחתי אתכם לי לעם" - מתי התקיימה? מהו התפקיד של עם ישראל? [במתן תורה. תפקידנו להיות העם שמראה דוגמא לכל העמים ומפרסם את שם ה' בעולם].

שאלות ל"זירעו אותנו המצרים"

7. מה הכוונה במילים "זירעו אותנו המצרים"? [פירוש א': הרעו לנו. פירוש ב' (אור החיים, הנצי"ב, הרב קוק): הפכו אותנו לרעים ולחוטאים. המצרים לא מאפשרים לנו ללמוד תורה, לא נותנים לצעיר לעזור לזקן שסוחר לבנים כבדות, וכך אנו שוקעים בטומאת מצרים]

16. היכן יוכל עם ישראל לקיים את תפקידו באופן המשובח ביותר? [ארץ ישראל - לשון הגאולה החמישית: "והבאתי אתכם אל הארץ"]

8. כמה שנים עברו במצרים עד שהתחילה העבדות? [מתוך 210 השנים שהיו במצרים, לפחות 94 שנים היו ללא שיעבוד "שכל זמן שהיה לוי קיים לא נשתעבדו ישראל במצרים... נמצא משמת לוי עד שיצאו ישראל ממצרים קי"ו שנה, ואין השעבוד יותר על כן ולא פחות מפ"ו כשנותיה של מרים שנקראת על שם המרור" (סדר עולם)]

17. מדוע אנו כל כך שמחים היום?

[זה היום שבו ה' בחר בנו כעם והוציא אותנו אל קיום תפקידנו בארץ. זו יום הולדת של העם שלנו. כמה ברכה הביא ויביא עם ישראל לעולם כולו]

9. כיצד התנהגו היהודים באותן שנים? [בתחילה למדו תורה בשקט, עזרו זה לזה, ויוסף דאג להם לכל צרכיהם, אך בזמן העבודה הכל נפסק]